

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

In Amos, Abdiam, Et Ionam Prophetas, Commentarij Francisci Lamberti Auenionensis

Lambert, François

Argentorati, 1525

VD16 B 3868

Pars Tertia. Tertio, specialiter prophetat aduersum Syriam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35983

pantur. Horum speciosa, nempe ciuitates, palatia, terra, tum luxerunt, cum euerfa sunt. Ceterum exiccatio uerticis Carmeli, montis in quo pascua uberrima sunt, eorum que ad uitam sunt necessaria, defectum significat. Quasi enim in montium uertice pascua non sunt, cum etiam magnis Principibus, qui per montes Michea. & capiuntur, alimenta non sunt, & omnis eorum substantia deuaftatur. Ferunt nonnulli duos esse Carmeli montes, in quorum uno orauit Helias, in alio habitabat Nabal Carmelites, & uterque uberrimus est.

P A R S T E R T I A.

Næc dicit Dominus: Super tribus sceleribus Damasci, & super quatuor, non conuertam eum, eo quod triturauerit in plaustris ferreis Galaad.

Benedictus Dominus, qui luce ueritatis suæ, innumeras insanias eliminauit, & multam pijs animis, ex scripturis sanctis consolationem adfert. Nam ut reliquos præteream, super hoc Amos textu, tam absurda nonnulli commentati sunt, ut etiam docuerint, sentire de Domino, non in bonitate, sed crudelitate, & blasphemias sanctissimi nominis eius, pro impollutis ueritatibus inculcarit. Vnde fiebat, ut ex locis similibus, nulla nobis esset consolatio, quin potius desperatio, quæ deum tam crudelem prædicaret. Proinde, obmissis omnibus, quæ ab innumeris hæcenus dicta sunt, ad id genus locorum enarrationem, solo purissimo Dei uerbo

Dei uerbo procedemus. **Leui. 26.** uolens Dominus ostendere grauitatem punitionis, quam in uerbi sui contemtores inflicurus erat, eadem aliquoties septenario numero praesignauit, dicens: Puniam uos septuplum. Eadem ratione hic locus est enarrandus, nempe, quod septenario criminum magnitudo ac multitudo capiatur. Quid enim sunt tria et quatuor, nisi septem? Peccata ergo **Damasci** et sequentium, quasi tria et quatuor, id est, septem fuerunt, dum multis et eisdem grauius criminibus irretiti erant. Videtur autem unum aut duo tantum scelera specialiter scribere, in quibus omnes eorum iniquitates comprehenduntur, haec maxime propter quas indurati sunt. Dicit ergo: Super tribus et quatuor, hoc est, super multis sceleribus **Damasci**, id est **Syriae**, cuius **Damascus** regia ciuitas erat, **Esa. 7. Caput Syriae Damascus**, non conuertam eum, id est, non illustrabo, non erudiam, et meo spiritu neuiquam ad me traham. Sensus est: Deceui immutabiliter, ut non conuertam **Damascum**, ab enormissimis et eisdem tam multis sceleribus, quae admisserunt. Quod maxime est aduersum illos, qui tum in **Syria** et **Damasco** erant, quos in suis sceleribus iudicabat deserendos, et non conuertendos ad resipiscenciam. Nunc autem locum et sequentes, de solis omnium gentium reprobis capies, qui nunquam uere conuertuntur.

Dum audis: Non conuertam, quid aliud esse putas, quam si dixisset? Relinquam eos sibiipsis, non dabo eis spiritum meum, sed eos dimittam in fornicationum spiritu, id est, sensu et iudicio carnis, qui fornicationum spiritus uocatur.

Osee. 4. Spiritus fornicationum decepti eos. **Nic** est sensus
 & spiritus fallax, mendax, durus, cæcus, semper errans à
 uijs Domini, & contra illas nitens. Proinde, qui non con
 uertuntur ab eodem spiritu & sensu, ad spiritum & sen
 sum domini, ab eodem excæcari, indurari, & excitari, nō
 raro in arcanis literis dicuntur. Quasi enim hec facit, dū
 iusto suo iudicio, ab his, cum possit, nō liberat, & ad se con
 uertit, quin potius in spiritum, sensum, uel mentem repro
 bam tradit, ut de non nullis ait **Paulus. Rom. 1.** Sed qui sic
 bat, ut illos ab eorum scelerib. nollet cōuertere? Quōd in
 triuerint in plaustriis uel ferris ferreis **Galaad.** **Galaad** rē
 gio et ciuitas est, in sorte dimidiæ tribus **Manasse**, trans
 Iordanem posita, in qua **Syrii** supra q̄ dici possit, **Israël** fili
 os attriuerunt. **Noc** est, quod de **Azaële** rege **Syrie** dicitur.
4. reg. 10. Percussit eos **Azaël** in uniuersis finibus **Israël**, à
 Iordane contra orientalem plagam, omnē terrā **Galaad**, et
Gad, & **Ruben**, et **Manasse.** **Et. 4. Reg. 13.** Iratus est furor
 Domini contra **Israël**, & tradidit eos in manus **Azaëlis**
 regis **Syrie**, et in manu **Benedar** filij **Azaëlis** cunctis dieb.
Et de ipso **Azaële**, priusq̄ esset rex **Syrie**, prophetauit **Me
 liseus**, cum à rege **Benadab** missus esset ad illum: nam cum
 uidens, usq; ad uultus suffusionem fleuit, & conturbatus
 est. **Azaëli** aut̄ interroganti quid fletet, respondit: Idcirco
 fleo, q̄ norim mala, quæ factururus es filiis **Israël.** **Vrbes** eo
 rum munitas igne succendes, & iuuenes corū gladio peri
 mes, paruulosq; eorū elides, ac prægnantes diuides. **Quia**
 ergo **Syrii** **Israëlitas**, maxime terræ **Galaad**, tā crudeliss.
 afflixerunt.

adfluxerunt, atq; uastarunt, nunc illos plaustris seu ferris
 ferris triturasse et cōminuisse dicuntur. Nimirū id genus
 locutionib; crudelitas designatur. Nō enim est uerisimile,
 q; iuxta literā, eosdē plaustris ferreis triturarint. Tale est
 quod seruator ait Petro: Satan uos expetiuit, ut haud secus
 atq; triticū cribraret Lu. 22. quē locū apd' Luc. enarraui.
 Ex hoc loco & similib; palām fit, q; zelet Dominus p popu
 lo suo i. fidelū Eccl. cuius typū israhēlita gesserunt. Ecclē
 sia enī est uera domus israhēl, et uerū Abrahę semē. Ro. 9.
 Et mittā ignem in domū Azael, & cōburam
 domos Benedar. Et cōteram uestem Dama
 sci, et disperdam habitatorē de campo idoli,
 & tenentem sceptrum de domo uoluptatis,
 & transferetur populus Syriae Cyrenen.

Prior & eadem grauior punitio fuit, q; cum conuerte
 re noluit, sed immersum in proprijs criminib; in eisdem il
 lū dimisit. Alia, sed non adeo grauis, q; in Azaelis regis Sy
 ria domū. i. cognationem, ignem cuncta absumentē misit.
 Hic ignis, et gladiū, & pestem, et famē, & ignem ad literā
 quib; Syrii uastati fuere, designat: nimirū ignis in scriptu
 ris nō raro p grauiiss; flagello capitur. Demū combustus, e
 uertit, & penitus destruxit domos seu palatia Benedar fi
 lij Azaelis omnemq; illius substantiā absumpsit. Benadab
 rex Syriae, alius est a Benedar, Benadabenī regnauit ante
 Azaēlem, à quo Benedar genitus fuit. Vicio autem scri
 ptorum factum fuit, ut in nonnullis libris, p Benedar, Be
 nadab scripserint, tam hic, quā 4. regum. 13.

Dama=

FRANC. LAMB. IN AMOS

Damasci quoq; id est, Syrorum uectem contriuit, dum illorum robur, quo perinde atq; ostia uectibus, gentes reliquas submouebat, in nihilum redegit. Disperdidit etiam habitatorem, e campo idoli, hoc est, e Damasco & Syria idololatrie dedita, & in plano solo, ut aiunt, sita, & tenentem sceptrum, id est, Regē & Principes Syriae, de uoluptatis domo, scilicet e fastigio, gloria, & diuitijs, in quibus fuerunt. Et translatus est populus Syriae Cyrenem, per Teglatphalassar Regem Assyriorum, qui & occidit Rasim Syriae Regem. Ut habetur. 4. Reg. 17. Durissimum igitur fuit, hoc dei flagellum, contra Syriam, sed non aequum ut primum. Quare? Quod hoc sit externum, illud internum: hoc ad corpus & terrena, illud ad animam spectet. Priore, alieni facti sunt, ab inuisibilibus, diuinis, & celestibus: posteriore uero a nonnullis uisibilibus tantum. Postremum sine primo, amantis uirga est, et electis sepius a deo immittitur. Quid enim officit, pie mentis, et ad deum conuersae, quod brachium & robur carnis, cui non fident, conteritur? Ceterum primum, presente uel absente postremo, mors, et dei adirati expauescenda maledictio est. Verum si non absit postremum, grauior est ipsa maledictio. Nam ubi carnalium mens, non sentit manum domini, id est, aduersa, se innocentem putat, quod caeca sit, & ob id profundius indies induratur. Non nihil autem ad mentem reuocat ipsa tribulatio, tametsi id cum fructu, et uere absq; dei spiritu nunquam facit, quin potius sine illo, in abyssum desperationis inducit. Beatus est, que in deus ad se

ad se conuertit. **Maledictus** uero, qui sic non conuertitur. **Conuerte** nos domine ad te, & mox uere conuertemur, ne dispereamus, sed seruemur & glorificemus nomen tuum in secula.

P A R S Q V R R T A.

Hæc dicit dominus **Deus**: Super tribus sceleribus **Gazæ** & super quatuor, nō conuertam eum, eo quod transtulerint captiuitatem perfectam, ut concluderent eam in **Idumæa**.

Gaza est regia **Philisteorum** ciuitas, idcirco per eā **Philistei** capiuntur. **Hi** proinde non fuerunt domino cōuersi, sed in suis iniquitatibus derelicti, quod integram **Israëlis** captiuitatem, in **Idumæa** concluderint. **Quidam** putant hoc intelligendum, de his quæ **Philistei** fecerunt filiis **Israël** fugientibus, posteaquam ductæ fuerent decem tribus in **Assyrios**, sed si tempus prophetiæ uideatur, quod nō possit ita intelligi, mox agnosceatur. **Aliiter** ergo capietur, nempe, quod dum ab hostibus filij **Israël** male tractarentur, nonnulli fugiebant, & ipsi **Philistei**, rapiabant quotquot poterant ex populo **Israël**, & eos uendebant **Idumæis** in seruos et ancillas, sicq; eos qui fugerant, ne ab alijs captiuarentur, apud **Idumeos** captiuos faciebant, quod erat perficere captiuitatem, & concludere illos, quorum potius tum misereri oportuit. **Ob id**
Deus